

Snypas ned
Från Alsheden
Från Alsheden

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Ålderdomare bygger vid Måringsdagsstaden. De
beräknades två hundra hundra och "ungäring" till
byrådet. Byrådet gick runt om, i nummererna
något. (Obs! Nr 1 ligger här i norr och gårdarna
är ordigt nummerade) Trädet ej från från öl-
deursanssagelass. Präst och prästare var från.
Det var juvarens en storstämningssagelass da
det äfron med några sagelass arbar.

En rehorn var juvarens. Äfron nummer
man sagelassaref.

"Laga Lada" af fur och präst med sagelass
verk, med nummerade hörn prästördes 1921, da den

Snypas ned
Från Alsheden
Från Alsheden

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2

med på samlingen. Det fanns då många
sagelassare i ladan. ~~Käglan~~ var
ungefärligen 60 cm lång, 30 bred och 25 cm
hög.

130-193

Snippets Ind
Y. Alstads son
Y. Alstads

4293

LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

52-åriga bonden Olof Eriksson, född i byn, medde-
lar att äldre mansnamnsformen uppgår till för en
45-50 år sedan. En "byn lada" finns, men den är
nu försvunnen. En allmänning - en gårdsgård - för

Bö 1933

Snippets Ind
Y. Alstads son
d. Alstads

4293

LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4

Äldre mansnamn medde Måringsdag. Kommunen
närvarande Olof - Eriksson, född i byn, från
vidare endast meddelat, att det finns en "byn la-
da" vid Klevgrändens strand 1909.

Det kommunalt förvaltningskontoret finns en för-
teckning på de byn bebyggelser, som 1846 finns
när i byn lada. A

Bö 1933

Skryta Ad
V. Alshads sock
Spörsmål

4293

UNIVERSITETS-
BOKHÅLLNINGEN

Byen har utpräglingen haft fem st. gårdar
Efter sammenslutning af disse nu endes tre st.
gårdar. Byen har længe udpræget sig
de sociale forholdene under ældre tid.

B 1933

Alshad 1856

4293

6

UNIVERSITETS-
BOKHÅLLNINGEN

Førmødet gjøres alle de Handlinger som befinde
i dette Alshads by - Læda des 13de December - 1856

- 1 Handlinger betrækkende af Kongens Provisor og Kaa
beskrivelse uopretholdt areen - 1766, 1767, 1768,
- 2 Handlinger rørende Enebrevet af - 5²/₃ ml. uopretholdt
år - 1801
- 3 Enebretts Handlinger uopretholdt - 1812.
- 4 Handlinger rørende Kjøbmanden uopretholdt - 1792.
- 5 Ditto - ditto - - -
- 6 Stængel delning - først år - 1816.
- 8 Kjøbmands Kjøbmand med Kaa Kjøbmand
Bydeberg 1828.

- 4293
- 9 Finnes ej.
  - 10 Angående Rättgång om Bränder m. m. 1813
  - 11 Ditt Kort vägen för nr: 5 år - 1833.
  - 11 J: - Ditt år 1840.
  - 12 Rättgång om Sadelbrönsinge Per år - 1834.
  - 13 Prest Kampholmsens år - 1838.
  - 14 En ärendesomständelse om vägen för förs
traktaren på 6
  - 15 Byens Skattecontract år - 1833.
  - 18 By - ordningen af år - 1837.
  - 19 En Wägdelning af år - 1825
  - 20 Handling rörande Byvägen år - 1836.
  - 21 Fridgång öfver Kattmarckens år 1839.
  - 22 Skolmästarens Contract.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

d. Alstad 1856 II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- 23 Kattmarckens Skiftes Handlinger år - 1848.
- 24 Byens wägdelningsstund år - 1851.
- 25 Kross Landsvägens delnings handl. 1842
- 26 Protokoll till By - ordningen af år 1837.
- 27 Handlingar rörande Sadelbrönsinge Per år - 18
- 28 Protokoll öfver Kattmarckens år - 1848.
- 29 Handl. rörande väg i förå S. Svindtorrens år -
- 30 Handl. rörande Skol - processen år - 1847.
- 31 Demores Handl. af år - 1816.
- 32 Handl. om Enskiften för år - 1844
- 33 Fastställelse i delningen i Kratten år - 1844
- 34 Handl. angående Prestväring skyldighet år - 18
- 35 Handl. rörande Kattmarckens delning år - 1840

- 36 Note. Soldatens Kontrakt år - 1849. --- 9
- 37 En Öfverenskommenhet rörande Taxering år - 1848.
- 38 Handl. angående Dalkjöfvinge Per år - 1841.
- 39 Dewerse Handl. af år - 1839.
- 40 Enskiftes förutningens fastställelse år - 1813.
- 41 Ett Kontrakt med handvärmaren Gustafsson
år 1848
- 42 Handl. rörande Dalkjöfvinge Per år - 1831.
- 43 Handl. angående Skogssoresen år - 1849.
- 44 Dewerse gamla handlingar obefogade.
Betyger. Ut Supra.
- 45 Om wärdens Rättsen N: 118 - och Soldats
Rättsen - N: 70 -
- 46 Handl. angående Skogssoresen man W. Ahlsund

4293

d. Ahlsund 1856 III

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

10

och Skjrupps by.

konunglige domaren och 6 andra hand-
lingar

Bengt Bengtsson

K Anders Petersson

Kans Olofsson

Skapts värden
Anderslöps en
Anderslöf + I

4293

UNIVERSITETS
BOKBIBLIOTEK

Enligt hingsprotokoll stadfästes en
bygdsving den 12 mars 1751.

På 1700-talet hade äldermannen
numera.

Daget finns bron o. man byter älden
man vid Märten. Dagel äger pumpa vid
mejeriet, där vatten hämmas för 2 kr. per
år och husbill. Dagel har dessutom
kupa för två hunder. Pumpfärdvärdare
gräjes. Dagel har en nykoppad mjölk-
kär(!!) och lada.

BG 193

Skapts led
Anderslöps en
Anderslöf + II

4293

UNIVERSITETS
BOKBIBLIOTEK

Byg lada, ret. av, af fur, brunnvålan
färdad med fällor och läs. Bollen med
mjölkuggar.
d. 40:5, br. 25:5, h. 14 cm.

Skissning

BG-33

Skryms län
Andersläps socken
Dumme

4293

13

LUND UNIVERSITY
PALEONTOLOGICAL

Engen minnes något om bygrannarna

Bo 1902

Skryms län
Andersläps socken
St. Marie

4293

14

Frälsby.

Område af äldersvass bredde vid Märrens-
dagslid. Sjöstråen gick omkring efter sum-
mar. Hjoren ämbro över äldersvass. De hade
ingen förväntning för sitt uppehåll. Sam-
manställning avredde meddelat omgångsbrev.
Här har juvons en lada med skjutlådor
oväntad, hörens rivrade, botten med
träsluggar. d. c:a 60, br. c:a 35, h. c:a
20 cm.

Står på 1890-talet

Meddelare: J. Jeppsson

Bo. 33

Snatta bad
tunderlöps ren I
Sörby

LUNDS UNIVERSITET 4293
FOLKMINNESARKIV

15

Äldermanen byttes vid Närke vid ett
gille hos den afgående med gås eller andra,
snygga och pepparsvartbrött. Turen för 30-35
år sedan följdes den nye äldermannen hem
på natten och hos honom åt man rå
nytt och råttor, vill och potatis. Man
slutade upp med att två älderman för
ett par år sedan. Det enda som f. n. är
genvarant är bys prästning.

Äldermannensposten går efter som
gårdarna lägt, från gård till gård. Älder-
mannen hade ej berättelse för sin uppgift

Snatta bad
tunderlöps ren II
Sörby

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16

Några berättelser finnes ej, men för gamm
remaner.

Vid några trärens (galeträrens) rösten
sida finnes en speciell där äldermannen
bläste i hornet och vid en som samla-
des man. Ett prästaren blev funnit.

Byns läsa och bränflingor finnes
hos J. Johansson, Sjöman.

Be-3.

Shotts and
Söderström an III
Sörby

4293

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17

Reps lada af fur nu bevarad i
verligen sinnevis inrättad. Under ladan
opplad i två lädor och försedd med två lås.
Låsen medfäles och med ytterligare två lås
öppnas så att öfre ladan kan öppnas ut
bakåt. På ladan står: "Målad 1798 Be-
parerad och målad 1884 Dnr 1921."

d. 67.5 cm, b. 36.5, h. 27 cm.

Placerad i handlingsrummet i ladan:

"Målad Sörby Reps räddningsstilla

Nr. 1,25

Rehalt
Jon: Trösklad "

BB-33

Shotts and
Söderström an IV
Sörby

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

18

" 1884 En lada lagad. Särskild bys lä-
da 1,50

Rehalt
Tröngren
Söderström "

BB-33

Skapts led
Anderslöps nr
Sörby V

UNIVERSITETS
EXAMENHESARKIV

4293

19

Tretton st. Kömplingar - var st. af var
kvadratiska i genomskärning och med runda
avspånade ändar och hål för rem, l. 12:2
cm, bredd 1:4 cm, två län i ändarna.

Papir st. af pil med utspänning för axel (X-XIII)
En bränd i ändarna, en län resten af axel
län

19-33

Skapts led
Anderslöps nr
Sörby V

UNIVERSITETS
EXAMENHESARKIV

4293

20

Kömplingar.

I	SAS	HO 18	SAS	(Bränd)	län	
II	PAS			(Spuret)	"	
III	AMS			(")	"	
IV	BS			(")	"	
V	NAS			(Bränd)	"	
VI	IPS			(Spuret)	"	
VII	HNS			(Bränd)	"	
VIII	OIS			(Spuret)	"	
IX	HOS	HOS		(Bränd)	"	
X	VS			(Spuret)	Pil	9:3 ; 1:1 ; 0:9 cm
XI	VI eller IV			"	"	8:8 ; 1:2 ; 1 cm.

19-

Stoppa Ad
Anderslöf
Sörby VII

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

21

XII AI
XIII AHS

(Svuret) Pil 12:7 ; 1:1 ; 1:0 cm
" " (Påänd i ändare)
d. 12:5, br. 1:3, hgt. 0:9 cm

176-7.

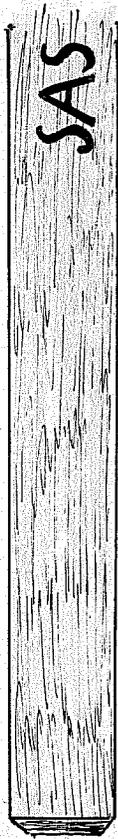
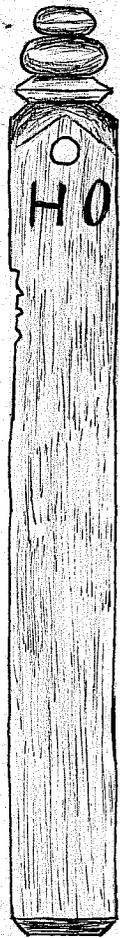
Stoppa Ad
Anderslöfs son
Sörby I-II

LUNDS UNI
FOLKMINNESARKIV

4293

22

(Knaflingar, jfr n. 1)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

*Stoppa Ad
Andersläfs an
Sörby III-IV*

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

*Wagners bok
Anderssons och
Söder I-VI*

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

VI 2

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESBOKEN

*Wroppo Od
Hudorolops an
Sörby VII-VIII*

4293

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESBOKEN

28

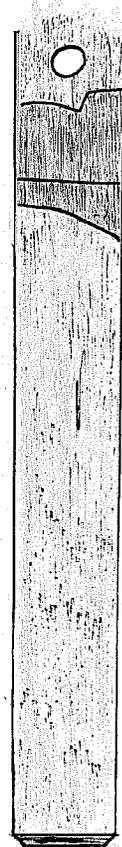

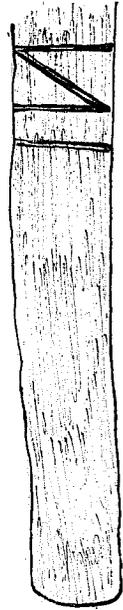
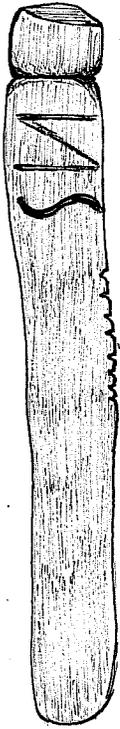
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

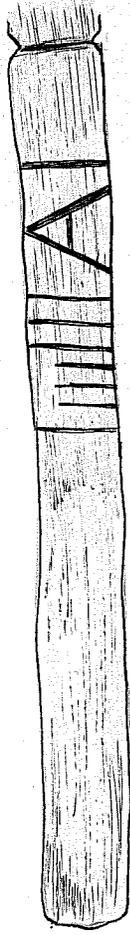
*Stamma och
föräldrar till
Sörby IX-XI*

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

*Stumpen des
Rindeslöps aus
Söderby XII-XIII*

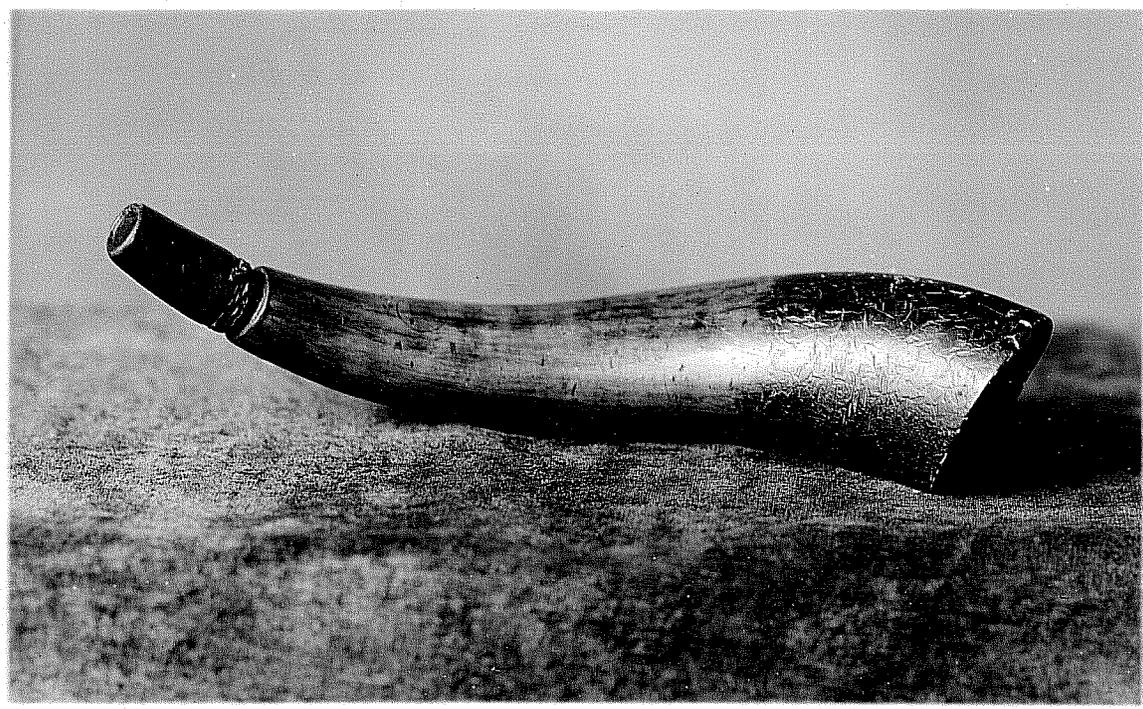

Svamps och
svampstämning
Hagplugg

4293

LUCKE UNIVERSITETS
FOLIOHÄRSTAV 33a

Kropp af ren svamp och jämnt per-
niceradt i en djup gulbrun färgton. Munn-
stycket, såväl i kroppen, svampstämning och
spindmyrmyrskolen svartfärgad med rje-
färg. Vid munnstycket rest af svamp
för bärande och vid spindmyrmyringen
ett bredt blått för svampens färgmätning
d. 43 cm, diam. vid munnstycket 8 cm,
vid spindmyrmyringen 7.2-6 cm. En inskruten
figur 1904 mätadt svampens beskaffenhet
och icke då laget upplöstes. Kroppen har sin
äldernamnen Per Svamp, G. Svamp, Svamp. 1873

Bjrhorn fr. Ugglaarp.

Anderslövs sn.

Skriv endast på denna sida!

Skotts ud
Bodarpes en
Bodarpes + I

4293

LUNDS UNIVERSITETS
BOKBIBLIOTEK

34

Nåå kan man ämnat älderman.

Äldermannskapet vid märteordagen. Det om
då gille med gis hos den affriade äldermannen.
På namn finge man den tillräckande
och så förbarn gillet hos denne till fram
på nästa dag förmiddag.

Äldermannskapet gick redan om. H
den ämnat om älderman. Man hade all-
man.

Kallelse till samling skedd med (som
gångsbruk) samlingstref, som utvärdes af
äldermannen.

Aggravationer meddelade om lödare, en

Skotts ud
Bodarpes en
Bodarpes + II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
BOKBIBLIOTEK

35

läsa med följande, skall ginnas hos bonden
Olof Larsson, men denne i sin tur för-
klarade att ingen läsa ginnas utom en
dast en rulle med bogs papper. Denne
som hade dessa öfverst från vullerian
icke.

Se Skogrie III!

Meddelare: Sven Persson
Olof Larsson
Knut Jönsson

1861

Skapts
Bodrupps och
Bodrupps +

4293

Vid äldreomsorgen - "som man ej
var i någon andra sin beaktas ännu som
människa för man bär. De följdes den
nye äldreomsorgen bevis" - meddelar en
mera än en vittnaryck man.

188-33

Skapts och
Bodrupps och
V. Kärleorge I

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

37

Ombytte af äldreomsorgen skedde vid Ståns
dagtid, då man hade fullt gille hos den
afgäende äldreomsorgen med rycka, rycka
rycka, och går nu framåt. Äldreomsorgen
system, som ej var bränd, bytte innehåll
re efter omorganisering. Äldre omsorgen
var äldreomsorgen. Tillställningarna, som tiller
hos äldreomsorgen, utgjorde bara en
gänsbref. Berordning från år 1848.

I bygd län som förvaras i arkivet
och finns ett stort antal beaktningar.
Meddelare: Frans Persson, 80 år, som var när
de Skapts III! sedan 1883. 188193.

Smått led
Rödarpes en
V. Kärtinge 2

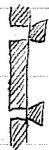
4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Bygglåda, af järn, med skyfflock, hvar-
men rindade, botten fjädrad med spikar af
järn, en dröpphål. Midtad grön, med gulpen-
ner och gula ränder. På lådan står:

"W. Kärtinge Byggnads låda 1844.
Längd 45 cm; bredd 25 cm; höjd 14 cm

Simning:

dröppprofil:

B 1933

Smått led
Rödarpes en
Rödarpes +

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

3

Äldekonan finnes ännu. Ombytt vid Ålsteren
sagstid med gille hos äppelnde äldekonan. Till
gille erlägges numera 50 öre af bursje år. Byggnaden
går avigt om - från nr 16 till nr 1. Ombyggnaden
skändes från gård till gård. Lådan upptändt på
35-40 år sedan. Byggnadens, med skyfflocken
ger i allmänhet 15 Per. årligen till byns bursje. By-
byggnaden finnes kvar.

Till gillet hör gård.

Meddelare: Carl Jönsson, nr 10.

B 1933

Snipps Ad
Bisnops an
d. Markie I

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

41

Ombytte af ældermænd skedde vid måndagsdagene
och då både man gille hos den yngre ældermænd.
Det skædes så allid gis. Gildet fortsatte hos den
ældermænd, hos hvilken man bl. a. lyttis på sig
och råddere.

Ældermændene gis omkring i nummer
ring. Ældermændene både ingen ordning. Af
ældre var ældermænd. Præst och kirkens var
endast med på gillet.

Sammensætning gennem angivelsesbrev, men
byen var "byen" og "værdene".
Befolkningen var ikke angivnes. Der var af

Snipps Ad
Bisnops an
d. Markie I

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

for, oval, med rindende bryn och var færdig
med sig selv. Længde c:a 30 cm; bredde c:a 15
cm och højde c:a 12 cm. Læs til liden færdig

Meddelere: Albert Andersen, fald i by

18819

Snijfs bok
Boktryckeriet
S. Kivestad I

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

4

För byn man äldreman vid Märten
men numera vid jul. Man hade då gille för
byns manns församling - Märten-
mannagille. Ett arrangerat gille! Två veckor
över julefirandet med. Vid gillet sågs på lördag

Spelare gick runt på bynsmanne
byn under ett äldreman.

Äldreman ångit ingen ersättning.

Man slutade med att ha äldreman 1911.

Senare hjälpte äldremanen, när man
samlade eldstäder och gårdsgårdar. De hade ingen
byns församling en by, en Sivberg som varit by.

För samlings bys äldremaner samman

Snijfs bok
Boktryckeriet
S. Kivestad I

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

född i byn 1843

Praktiskt med ungdomsby. Byn var mestade
min samman byn såsom var att det fanns
något "byn värdar" och en gammal "byn
lån" en närhet och med skjutet,
jint sådd. Den brann upp på Pentecost
för en 80-90 år sedan.

Det var församling "Byn sammanslagning"

Meddelare: Jons Nilsson, 56 år, född
i byn.

1301

Skrevet ved
Petersens sen
V. Vicesind II

4293

44

Ombytte af ældermænd skedde ved Klærnes-
dagstid ved et stort gille på mandag aften hos
den ægnede ældermændene. Det sluttes af 1800-
talet var åben forsamling med. Man havde
spisning med - smørslap, kaffe og et par øl.
Gis mødtes altid.

Ældermændene gik rind om fra mand
mer till mennesker. Åben møde var ældermænd
Seemåen eller vismere funder ikke. Præstene var
ægnede till kaptens læmnades till ældermændene.
Sammenbrødding skedde med møde og bryf. Her.

Skrevet ved
Petersens sen

4293

45

V. Vicesind II

Om møde og bryf i ældermændene men ej i Vicesind
"byg bryf" som fejles ældermændene, funder
några bryf og af relativt sent datum,
om møde og bryf, og - og møde og bryf, her.
bryf.

Meddelare: Per Olsson, 75 år.

1301

Skapts lod
Boörups sock
V. Virestad. III

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

4

Byplåna af järn, smälad, med ~~af~~ skjutlock
och rindande tvärs och låterremmar för att
hålla lådan sturen; Se smälal. längd 44.5 cm
bredd 29 cm; höjd 12.5 cm

Byplåna "V. Virestad 1920" "Folksam 1927" sin.
Byplånan nu i Nordiska museet.

B61

Skapts lod
Dalhögspinge sock
Dalhögspinge +

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

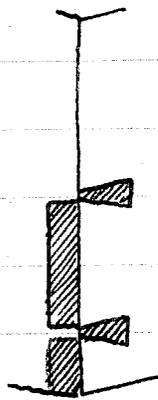
47

Byn låda förvaras i folkminnet. Den är
af järn, smälad, försedd med skjutlock.
Bårens med träsluggor. Enskrift:

Denne lodeN Til Hörer
Dalhögspinge By

d. 33; h. 23.5; b. 13.5 cm.

Ansvarig:

B6-33

Skryms Ad
Dalkjöringe an
Dalkjöringe +

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

48

I Landsarkivet Mars "Div.
Papperhandlingar" en redovisning af år 1766.
I bps liik många handlingar.

176-1

Skryms Ad
Fuglie an
Fuglie + I

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4

När slutade år 1912 med att den äldre
man, men 1932 infördes alla bybornas
till närverksamheten med gille och även Ka
jörerna. Detta seder nu är återupplagad
På Skörstundag var det samling hos af
gävande äldermännen då man gjorde nya
rättsaktigheter och till gille, då gavs äldre
fick rättsakt på bordet. Den nye äldermänn
som nu tog emot lämnar och bps handling
ar, hjälpe man alltid vara på platsen.
Äldermännensyftelse gick som efter
männensyftelse på 27 gåvornas (Hera
tidigare). Några erövring hade äldermänn

Skrytsed
Fuglie nr
Fuglie + II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

icke. Ågren nämner över ålderrensåre. Min
meddelares farfar hade berättat att det fanns se
man i byn.

Full samling uppräddade ålderrensåren
samlingens, istället för et, som gingo in
över sitt håll.

Prästen fick åter och lammor och ga
penpar till mästersgillet.

"Fastlagsfiringsdag" brukade man
samla till ett stort gille.

Byn hade gemenskapet "Byns sammi."

Endigt uppegjitt var byn läda 1912 in
satta på kommunalsamfundet med lammor

Skrytsed
Fuglie nr
Fuglie + III

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

Byns fings skrevde i tre årtionden. Det var
en läda af fur, rundad och fjärd med sky
lock. Dess längd var c:a 50 cm, bredd c:a 2
cm och höjd c:a 20 cm.

Några på mycket sena papper finns
med ålderrensåren Karl Jönsson.

I Lundsarkivet bland "Div. Byg-
gredningar" en redovisning af år 1755. Af
denne framgår bl. a., att det fanns sam-
ma.

Meddelare: Karl Jönsson

BB

Snyggs And
Fuglie som
Fuglie + IV

4293

BOKSÄMPLINGENS
BOKSÄMPLINGEN

52

7 Byordningen på Landshövdingens af
år 1755 står om Byen "S. Martini dag" samt
"Med Summa samt ålderdomen å alla gator
slag gipura" - "alvarliga och vordliga sam-
lingssamlingen". Vidare:

"Vidimantion. Medan förestående Fuglie
By - Ordning, förjude gipura slappning och
samt häselig, har ing, vid lediga stunder.
Medan oförsveliga Summa och löjliga
crossthorer möja efterat, så at denna
afbrift är med originalen i alla delar

Snyggs And
Fuglie som
Fuglie + V

4293

BOKSÄMPLINGENS
BOKSÄMPLINGEN

53

lika lydande. Kwellinge d. 7 Maj 1781

Jonas Bengelins

P. et P. "

188-33

Snyggs Ind
Fuglie an
Snyggs

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

Äldermannämnden, som upplöstes 1916, bytte namn
vare vid Märrorsdagtid. De handlingarna, som vis-
at rättsverkställs alltid slutar den 10 november, ja
på 14. d. följande datum 14, 15, 20, 26 och 28 november
under perioden 1888-1908. Vid mötet var det en-
gille hos öppnande äldermannen, som man hade fö-
ring med. (se III)

Syftan gick rätt ut. Till äldermannsgillet län-
nade prästen en belysning, hvilket sedermera för-
vandlades till tre belysningar, denna som lades för att
belysningen ärligen länade prästen en belysning
för på belysning belysning och ett länade vid.

Snyggs Ind
Fuglie an
Snyggs II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

märrorsdagen.

Även ämbet var äldermannen.

Sedan jag var förr i världen, var man valdes för
flera år i strätt. Man var med vid mötet.

Sammankomning med mötet.

Replik med ett mindre antal som handling
finnes hos Jepsen Karsen.

Replik från år 1827.

Meddelare: Jepsen Karsen, som var
i bygd sedan 45 år tillbaka

B 1933

Snoppa Ad
Fuglie om
Steglarp III

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

Gillet varade i två dagar under åt-
tid och det hölls med stort öfverflöd. För-
dagens var det bara maccor med, men
andra dagen deltog äfven församlingen
och då var det spel och dans. Trede dagen
gick man brändagen. Man hade förning o-
— höns, smör, kakor.

En person, som skulle vara öfverflödet
vid månsopilleben i Steglarp, yttrade:
"Ja tycker ju att de skulle bli reu-
nerade".

Meddeltare: Karl Jönsson, född i byn
1860 193

Snoppa Ad
Fuglie om
Steglarp IV

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Byråden, c:a 40 år gammal, ritad i hundra
brunnalad, med fällor, ritad till byn af en
skollärare. Längd 41; bredd 26; höjd 21 cm.

1860 193

Smått led
Eislopön
Eislopön + I

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

5

När slutade att ha älderman för en 30 års
älderman byttes till Närkeordagård vid ett stort
gille hos den äldrade. F.ö. var det vid upplösn
och det var tre gånger om året, gille hos älder-
mannen. När hade alltid gås vid Närkeordagille.
Det var f.ö. så öfverdrivet med mat så ingen
ville vara med mer. När gick inre med den
nye äldermannen hem.

Äldermannens plats, som äfven innehåller
des af andra, gick omkring i kommunens
vid Närkeordagillet beviljas en lön. Sex mån
eller tillfälle finnes icke. Sammanställning
skedd med möjligst.

Smått led
Eislopön
Eislopön + II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

I byns lista finns en stor antal handlingar
mycket värdefulla och ärofulla såsom såväl
den inresan som handlingar, som i upptecknarens
ägo, är en "Närkeordagens Bok" för Eislopön By
som börjar med året 1831 och slutar med 1857.

Bö 1933

Skugga och
Gästgärdet om
Gästgärdet III

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

60

Byggnad, med öppnings, målade, med en
Rode Uppen. dockens profil ~~_____~~. Byggnaden
längd 65 cm; Bredd 8 cm; Höjd 19 cm.

B 193.

Skugga och
Gästgärdet om
Serresjö

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

6

Den gamla byn är helt öfvergiven, och
numera finnes endast en gård. By-
organisationen finnes mera ej.

B 190

Styrelsens Ord
Göteborgs och
Kungälv

4293

62

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Äldermannsfrimörsern upplöstes 1906.

Man bytte äldermann Mårtensoodag, då man
skulle gilla för alla byns manningar.

När äldermannens samlade man vid upplös-
ningen ämbets var äldermann.

Sammanträdning skedde med mördningsbes.

Meddelare: Emilia Persson, 70 år, född i byn.

1809.

Styrelsens Ord
St. Kungälv och
d. Kungälv

4293

63

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När har man ämnat äldermann och mårtensoodag
Ombytte af äldermann skedde vid Mårtensoodag
tid. Tid gillet var för ämbets besattning
med. Det hölls när upplöste äldermannen.
Första dagen var det bara manningar. Först af
för mårtensoodag byns rådesbesättningen i mårtensoodag
besattning. Efter mårtensoodag ställdes för
en fullständig och på denna hade man och en
en följande till besattning på stället.
andra dagens gille var ämbets för byns man-
ningar.

Skapts ned
St. Hammars om
d. Hammars II

4293

64

Ålderdomssyggesten gick rostning på alla
åren från jord till jord (Holländaren hade
aldrig besvär). Även när det var äldre
För sig så länge sedan försäkrade en 95-årig
änka. Insamlingen i dess gamla form av
hörde för en 30-årig redare, så man delade
en gemensam besvär på Sjungen.

Samlingsbrev skickades af äldre medlemmar.

Såsom valdes af gammal ordren till
fram på 1890-talet.

Medlemmar: Föredrag. Juni 1891, som är
Också redare 1891.

B. B.

Skapts ned
St. Hammars om
d. Hammars III

4293

65

Byggnad med byggnad, byggd.
d. c:a 35 cm, b. c:a 20 cm, h. c:a 15 cm.

136

Styrelsens led
St. Hammars ark
St. Hammars + I

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

66

87-årsige J. Hammars arkföranden Bengt
Hammars, född i byn, berättar, att äldremanbyen
skulle stämmande, då man redan gjorde nya
rättskräporna och hade snart gille hos den
afgående äldremannen. Äldremanstyret gick
i byn i nummerordning på byns 24 num-
mer. Vid äldremanbyen följde man ej den
nye äldremannen hem. Äldreman hade
redrig utsättning för uppdraget. Årens äldre
fingo vara äldreman. Kyrkan var endast
med på gillet.

Stämman valdes för i världen. De hade

Styrelsens led
St. Hammars ark
St. Hammars + II

4293

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

67

ingen led. Vore fjärdingemännens behjälpliga.
Stämman, på vilken endast äldreman-
byen, höll hos äldremannen som en
manbrallade genom byns förändring af en
bygsref.

En bys lida, som var tillräckligt att
var förut.

Äldremanstyret utgjorde en
en bygd är sedan.

1814

Äldermannskapet var Måndag hos den
äppäende äldermannen. Nammarslöf anslades om
2-tiden på eftermiddagen hos äppäende älder-
mannen. Sedan råttenskaperna gjorts upps
man hade skrivit på papper för om det mål
ad med båt och om, gårdar och för-
bror, och om om det skapets, för-
skan och långpiporna, som förmer för
"Vår de tog teraren, på tog de den på lädan."
Fanns gas till alla om detta tillfälle. Sviter
och läppren, om 83 år gammal, brukade styp
långpiporna. En hundvaktare tog omot hela
den, en annan stämde i öl i. o. v.

Äldermannskapet gick om efter man-
nordning och äppäde vaktare om äldermannen
Med upstade påde ingen ordning. Sex män
eller mindre fanns ej.

Samlingarna, om vissa äldermannen
upfärdade sängsöppres, hölls efter upstopp-
skerna i gårdarna efter nummerordning
I byn låta fanns något hundvaktare
handlingar.

Man störde med om på äldermannen
på om 15-20 år sedan.

Medelare: Björnarsen Lögren, 83 år, född i byn
Björnarsen Anders Jönsson, född 1866. Dö 19.

Byggnads lida ligger N. a. ett antal hundra
längor, uppräpade för hundra år, med följande
innehåll:

"Som älderman för Hammarlöfs by under
tiden d. 10 november 1898 till samma datum
1899 berättar ärova tröskens församling med
såväl som samma befallning öfverhugge i
vacklig ordning, förklarade vi oss under-
tecknade ärova att uppräpa de försam-
delser ärova ordligt gammal byggnad
huru som älderman berättelser på-
fördes" - N - a - m - m.

B 19

Byggnads lida, af fur, målad, med vax-
lack, en draghjul, rundade botten, botten från
med spisar af trä.

Längd 40; bredd 25; höjd 14 cm.

Öppning

Öppningsprofil

* i rött Ad målad.

B 1933

Ungna led
Kammarelöfs och
Ö. Världinge I

Ombytte af äldermann, som fanns till 1916, ska
vid Närke-årsdagen, då man hade gille med ga
Själans gick omkring i nummerordning från
nr 1 till 13 o.s.v.

I bys låda som nu förvaras hos kommun.
nadsförbänden finns något beaktansvärt beakt
långt hufvudsakligen om kyrka, delningarna av
skiffer, råenslager, brunnar, portar, portar,
och af dessa framgår bl. a. att råenslager
läggs från 10 nov. till 10 nov.

"Lådan om kyrka" Råenslager Bort

Ungna led
Kammarelöfs och
Ö. Världinge II

För Östra Världinge By påbörjad år 1859" gjord
af byrådirektör Hansson i Trelleborg för 3 rader
Bland upgifterna märkas för Skatteverket, brunn
och ett mycket upgifter för skatteverket, lagman
af byn, brunnar, kyrkan till skatteverket,
revisering af skatteverket, utvisning i skatteverket, till
skatteverket. Många papper rör nya planer till
skatteverket. "Köpt beaktning till skatteverket"

130 1935

Snopps bad
Kammarlängs av
Ö. Västling III

4293

7

LUND UNIVERSITETS
FOLKLÄRNINGSARKIV

Reklam af papper, smälld, med svandade hörn, försedd
med svandade, som utmanad. Längd 40 cm; bredd
27.5 cm; höjd 13.5 cm. Läs inbunden. Inbunden profil

B30 1930

Snopps bad
Kammarlängs av
Kammarlängs

4293

75

LUND UNIVERSITETS
FOLKLÄRNINGSARKIV

Det har man även äldre. En
äldremanstext finnes, som innehåller bl. a
enskipshandlingar, handläggning som älder-
man af år 1811, handläggning som svärdsmän,
räkenskapsböcker.

Omtycke af äldreman som litet
får vil Mästerlängsperiod. Man hade då
gille, afföring, hos dem afförande den för-
dagens och den andra dagen hos den
Mästerlängs. Man stundade med denna
red för svärdsmän som är sedan. "Det
var," sade min meddelare, "ett versigtigt
liv." Vid Mästerlängsperioden gjordes

Skulle ha
Kärlöps en
Keramikstips

4293

76

utrensningen upp om den gamle älderman
men läste upp betydningerna. Vid gillet fick
man pepparskål, kåns och gås, färs
kåsar med vin. Kåsen var på namnet
kåse "småslaget", keramikstips och i kåsen
man drack romskål, röde läggningen och
spelade kort.

Äldermannen gick om från
nummer till nummer och var uppränt.
Efter kåsen var äldermannen

Sexman var med och stände.

Till samling, som hölls efter messan.

Skulle ha
Kärlöps en
Keramikstips

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

och kåsen, värde äldermannen samling
prof. Vid samling fick man alltid både
kåse och skål.

Se Skriv III!

Meddelare: Nils Petersen, Vår, fäst
i kyrka.

1804

Skatte led
Kästels av
N. Kästel I

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

78

Äldermann hade man till 1910. Om
byen spelade vid märsmottagerid, då man hade
gille hos äldermannen med I smär
och två och rest II gårderna III förbrukar.
Man drack vandrings och iöfne lärospjelen
"Folks följt och gull". Man spelade kort-knack,
Äldermannspjelen gick före man
till mässor. Tyven söker över äldermann
Ingen orsättning erhöles för uppgiften. Erättnis
hade ej heller sekernären. För sådana valdes
för två år i ständer. De hjälpte brunnbejening
Mannasamlingarna, till hvilka också
besk sågades, tillas efter särskild uppgift

Skatte led
Kästels av
N. Kästel II

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

7

redning efter mässor.
En bys lära, med skjutbruk, som Ox
by, var gammal. Den var mälad. Fulvoren
var på locken.
I Landtbrukets Bland "Dir.
Pappersvinspar" en redning af år 1764. I
denne framgår bl. a. att det fanns mässor,
o. att man bytte äldermann
vid Märsm.
Meddelare: Frans Persson, 80 år
född i byen.
"medelst vanligt mässor
lära lära sammantalla
Pappersvinspar"

186 193

Sparvsköld
Karlöfs son
S. Karlöf + I

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4293

8

För c:a 20 år sedan uppläste man ma-
an på äldermannen. Ombytet skedd vid Mär-
tensdagsfest, då det var gille med gäs
hos den uppränte äldermannen.

Speklare gick om efter sammans-
ättning. Hvar ämben var äldermannen.

Seruan, som tillhörde provostens
familj, uppränt äldermannen.

Handlingen eller läda minnas
man ej.

På märtensgillet uppläste Petrus
Belgroskyldes. Meddelare: Konn: redf.

Widern, född i Byrn. 186/98

4293

6

hjälp av servering o. d. Efter måltiden tändas piporna och man slår sig ned i kammaren, där man dricker kaffe. Vid midnatt följes den nye äldermannen hem med »bys läda« och hos honom trakteras man ånyo med »gök« och i flesta fall även med »donadre« (frukost).

Äldermansgillet andra dag var det egentliga märtensgillet. Till detta var hela »gilleslaget« inbjudet. Gårdagens gäster med familjer samt släkt och vänner utombys. Så många rum, som fanns att tillgå i boningslängan, fick nu anlitas för att bereda plats. Traktering likt föregående dag men nu dignade bordet av all »sju slags kakor«. Måltidsstunden är inne och nu visades vad huset förmådde. I dag var det smörgåsbord, och där saknades inte »gåsakro«, »rullepulsa« och den hantryckta osten, både med och utan kummin. Nu bjödos kvinnfolken först och sedan skiftades man till att gå till bords till steken ätits, då en eller två stora spettkakor framsattes som avslutning på det hela. Måltiden räckte i regel 3 à 4 timmar och sedan kaffe åter serverats och druckits, började man tänka på hemfärden. Man tog farväl med: »Tack för i dag och kom och se om oss igen«.

Tredje dagen var alla hantverkare och dagsverksarbetare inbjudna till märtensgille.

St. Hammar.

(Upptecknat av C. O. Hullberg, Falsterbo.)

Aldermansgille hölls på farfars tid vid Märten för samtliga hemmansägare inom komunen.

Aldermannen var den hemmansägare som för året förvaltade byns räkenskaper och ombesörjde utgifts- och inkomststat. Alla byns tillhörigheter, kassabok, kontanter, handlingar, kartor m. m. förvarades i byns låda, ett järnbeslaget träskrin försedd med ett stort hänglås. »Bys låda» var benämning på detta kassaskåp, och förvarades av äldermannen. En gång om året reviderades dessa räkenskaper och överlämnades till den nye äldermannen, och det var vid detta tillfälle som årets älderman skulle göra gille.

Om han var skrivkunnig utfärdade han ett samlingsbrev, så lydande: »Byns manna samlas hos mig den 10 November kl. 3 em. för att granska årets räkenskaper.» Samlingbrevet lämnades till grannen, som sände det vidare till sin granne o. s. v. tills alla hade tagit del av detsamma. Utfärdades ej samlingsbrev sändes en gillesbjudare, ett bud, som skickades från gård till gård med muntlig inbjudan. Redan flera dagar innan gillet skulle gå av stapeln, slaktades, bakades och bryggdes det värre, allt under husmoderns ledning. Hela huset fejdades och pyntades, alla bonader och överdrag togos upp från kistorna och hängdes eller lades på sina respektive platser.

Dagen är inne, och mannarna samlas. Vid ankomsten trakteras de med bröd, kaffe brännvin »gök». Härefter bänkas de omkring stora bordet i stugan, och sedan långpiporna tänts öppnas »Bys låda» av äldermannen, som önskar de närvarande välkomna och uppläser utgifts- och inkomststat, som godkännes. Skolläraren för merendels protokoll i en liten bok, som till synes varit med i många år.

Val av älderman förekommer ej, när denna förtroendepost självskrivet övergår till grannen. Rätt så viktiga frågor kunna föreligga till behandling, t. ex. lagning av byvägarna, inhängnande av betesmarker, men alla ärenden behandlas i all sämja och sällan förekommer någon opposition. När stämman avslutats, handligarna nedlagts i bys låda och denna blivit låst, överlämnas nyckeln till den nye äldermannen. På bordet framsättes varmt vatten, rom och socker, och under ständigt pratande och rökande, lagar man sig en toddy. Kl. 8 kommer husmodern och hennes stab och dukar långbordet med bland annat smör och bröd, lutfisk och stekt gås. Gästerna höllo till godo med en glänsande aptit, som upphjälptes med ett par »aptitare» och hembryggt öl. En gammal sed, som nu försvunnit, var att då måltiden var slut framsattes en tallrik och på denna offrade var och en av gästerna en slant varierande mellan 10 och 25 öre. Denna insamlade summa fördelades lika mella uppässarna, dessa var alltid hantverkare inom socknen, som voro anmodade närvara för att bistå med